

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku posła Ostapczuka w sprawie zmiany §. 30 krajowej ordynacji wyborczej.

Wysoki Sejmie!

Przekazany komisji administracyjnej do rozpoznania wniosek posła Ostapczuka, znicierza do zmiany §. 30 krajowej ordynacji wyborczej w tym kierunku, by głosowanie przy prawyborach odbywało się nie jak dotąd sposobem jawnym, lecz według wyboru uprawnionego do głosowania, bądź jawnym, bądź tajnym, t. j. kartkami.

Pomysł ten nowy, dotąd w ustawodawstwie austriackim nieznanym i mający torować przejście od jawnego do tajnego głosowania, tem szczególnie uderza, że ogranicza się tylko do prawyborów, podczas gdy wszędzie zresztą, zmiana systemu jawnego na tajny, obejmowała obydwie akta wyborcze i miała głównie na oku akt wyboru posła.

Bacząc na właściwą intencję wniosku, to o ile tkwi ona w chęci uchronienia prawyborców przed naciskiem postronnym i wyzwolenia ich od paraliżujących swobodę głosowania obaw przed następstwami głosowania, to niewątpliwie intencji tej uczyniłoby się w pełniejszej mierze zadość przez wprowadzenie zupełnego tajnego głosowania.

Wniosek jednak żądania takiego nie zawiera, a to niewątpliwie ze względu na znaczną liczbę analfabetów, którzy przy głosowaniu kartkami, posługiwacby się musieli obcą ręką. Z prawa jednak tajnego głosowania mogliby korzystać tak umiejący jak i nieumiejący czytać i pisać, i okoliczność tą, agitacja wyborcza niezawodnie starałaby się i potrafiłaby wyzyskać. Nie przeto nie zapewniam, że wskutek żądanej reformy prawa wyborców lepiejby były zawarowane, owszem nie jest wykluczonem, że możność podsuwania kartek z nazwiskami, których prawyborca sprawdzić by nie umiał, zrodzić by mogła nadużycia jeszcze szkodliwsze niż rzekomy terroryzm, na którego wnioskodawca się uskarża. Wiadomą jest wreszcie rzeczą, że przy głosowaniu tajnem, korupcyja łatwiej się szerzy, niż przy głosowaniu dokonywanem pod kontrolą opinii publicznej.

Komisya czyni te uwagi dlatego, by wykazać, że reforma prawa wyborczego nie jest rzeczą łatwą i że żaden system głosowania, zwłaszcza zaś pomysł zawarty we wniosku posła Ostapczuka nie zdoła zapobiedz nadużyciom tego prawa.

Nadto zdaniem komisji, w chwili, gdy c. k. Rząd zapowiedział zmianę państwowej ordynacji wyborczej, i gdy z innych także stron wnioski obszerniejszej rewizji prawa wyborczego już się po kilkakroć pojawiały, nie byłoby właściwą rzeczą wyjmo-

wać z całości szczegół podrzędniejszego znaczenia i tem wyprzedzać przyszłe ukształtowanie tego prawa.

Z tych powodów Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem posła Ostapczuka w sprawie zmiany §. 30. krajowej ordynacyi wyborczej przechodzi Sejm do porządku dziennego..

Lwów, dnia 4. lutego 1896.

Przewodniczący:
Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
Onyszkiewicz.